Година V — Варна, 21 Априлъ 1913 год. — Брой 461

Абонаментъ за България:
За година . . 16 лв.
„ 6 м-ца . . 8 лв.
„ 3 м-ца . . 5 лв.
За странство:
За година . . 30 лв.
„ 6 м-ца . . 15 лв.
винаги прѣдплата.

Единъ брой 10 стот.

ТЪРГОВСКИ ФАРЪ

LE PHARE DU COMMERCE.

Варн. Градска Библиотека

СУБСИДИРАНЪ ОТЪ ВАРНЕНСКАТА, СОФИЙСКАТА и БУРГАЗКАТА ТЪРГОВСКИ КАМАРИ

Органъ за информация, политическа и стопанска икономия, търговия, земледѣлие и индустрия.

Уредничеството се помѣщава въ собствения домъ на уредника.

За обявления:
Тукъ [illegible] нъ редъ на I-ва [illegible] на II-ра и III стр. по 70 ст. на IV-та стр. 20 стотинки.

За по-веч обнародвания се прави особенно споразумение.

Съобщения, ржкописи и суми се изпращатъ до уредника: П. Драгулевъ.

Единъ брой 10 стот.

Пощ. кутия № 61. — Уредникъ: П. ДРАГУЛЕВЪ. — Телефонъ № 223.

Машинна фабрика и желѣзолѣярница Е. МЮЛХАУПТЪ & с-ие
Командитно Дружество
РУСЕ.
ГЕНЕР. ПРѢДСТАВИТЕЛСТВО ЗА БАЛКАН. ПОЛУОСТРОВЪ:
Г. ВЕГМАНЪ — Цюрихъ, най старата въ свѣта фирма специално за мѣлнични валцове.
ЗАКСЕНВЕРКЪ АКЦ. Д-во — Дрезденъ, ренемирана германска фабрика за електрически инсталации.
„ШМИТЦЪ" ГАЗОМОТОРНА ФАБРИКА АКЦ Д-во — Кьолнъ, за газожени, бензинови и дизелови мотори съ патентованъ регулаторъ.
Въ склада ни се намиратъ винаги готови:
Трансмисии, колелета, специални самомазни лагери, всички мѣлнични машини, сжщо технически артикули.

София, 12 мартъ 1913.

П. Г.

Честь имаме да Ви явимъ, че досегашнятъ завѣдующий тукашното ни дружество зарегистрирано при Софийския Окржженъ Сждъ подъ № 1:7/911

Г-нъ инженеръ Фраицъ фонъ Кресъ

днесъ напусна дѣжностьта си въ [illegible] понеже е билъ назначенъ за главенъ инженеръ въ експортното отдѣление на Виенската ни фабрика

Завѣждането на тукашното ни прѣдприятие съ правата на търговски пълномощникъ повѣрихме на

Г-на И. М. Щернлибъ

шефътъ на фирмата П. М. Щернлибъ & С-ие, София—Варна, която фирма ще запази генералното ни прѣдставителство въ неизмѣненъ видъ за цялото Царство България.

Отъ горното уведомяваме на прѣдприятие[illegible], ще повѣримъ на дългогодишнятъ инженеръ на Виенското ни експортно отдѣление —

Г-нъ Фридрихъ Ледереръ

[illegible] на търговията въ България сотрудничеството на който инженеръ ще допълня търговската дѣятелность на господина Щернлибъ.

Умоляваме се още да вземете бѣлѣжка отъ начина на подписвачето на фирмата ни отъ страна на новия завѣдующий фирмата ни господина И. М. Щернлибъ и оставаме

Съ почитание Машинно Дружество Кьортингъ

Г-нъ И. М. ЩЕРНЛИБЪ ще подписва както слѣдва:

Машинно Дружество Кьортингъ
И. М. Щернлибъ

Българска Банка и Търговско Акционерно Дружество
Société Anonyme Bulgare de Banque et de Commerce

Основана съ съдѣйствието на Société Anonyme Hongroise de Banque et de Commerce, Budapest,

Централа въ София, улица „Кн. Климентина" № 2.

Кореспонденти въ всичкитѣ по-главни градове въ България и странство.

Извършва всѣкакви банкови операции, като:
Аванси срѣщу цѣнни книжа и стоки, търговски сконтъ, покупка и продажба на мѣстни и иностранни цѣнни книжа; чекове, кредитни писма и пр. Даване гаранция за търгове и пр.

Приема влогове:
Безсрочни съ 5% год. лихва. Срочни по споразумение споредъ срока и сумата. За улеснение Банката издава спестовни книжки.

Телеграфически адресъ: „Колониале" — „Coloniale".

И. М. Щернлибъ & С-ие.
ЦЕНТРАЛА — СОФИЯ
БУЛЕВАРДЪ „ДОНДУКОВЪ" № 46 и
Клонъ въ Варна
Улица „Шуменска" № 1.

Доставятъ всѣкакъвъ видъ земледѣлически и индустриални машини и технически артикули съ много умѣрени цѣни и условия.

Най-добра и най-хубава бира
Пилзенска и Виенски Тинъ,
произвежда и продава парната пивоварна фабрика на
В. Малешевъ & В. Хозманъ въ Ломъ.

Молиме всѣкъ й, който желае да има прѣтъ цѣлия лѣтенъ сезонъ добра бира и да не остане безъ бира въ най-силния сезонъ, да се отнесе до горѣказаната пивоварна фабрика.

Фабрика „ЯГОДА"
Маринъ П. Паскалевъ С-ие
ШУМЕНЪ

Телегр. адресъ „ЯГОДА"

Телефонъ № 23

Гр. Шуменъ, 28/III 1913 год.

П. Г.

Отъ деня на общата мобилизация всички членове на фирмата ни, чиновницитѣ и служащитѣ при фабркиата ни се явихме подъ знамената за изпълнение отечествения си дългъ, вслѣдствие на което фабриката ни бѣ затворена. Понеже шефа на фирмата ни г-нъ Маринъ П. Паскалевъ се завърна въ Шуменъ, то считаме за приятенъ дългъ да Ви съобщимъ, че фабриката ни почна редовно да функционира.

Като Ви явяваме това, надѣваме се да получимъ почитаемитѣ Ви поржчки, които ще бждатъ изпълнени съ най голѣма акуратность и точность.

Съ почитъ Маринъ П. Паскалевъ С-ие.

Ел. Мошоновъ
Александрия (Египетъ) и агенция въ Каиро и Портъ Саидъ.
Агентура—Комисиона—Прѣдставителство.

Дава всѣкакви свѣдения безъ никакво възнаграждение на всѣки интересующъ се по всички артикули, които могатъ да намѣрятъ добъръ пазаръ въ Египетъ.

Прѣдставлява и продава брашна на Индустриалното Дружество „СИЛА" отъ Варна и разни търговски кжщи на комисиони начала.

Адресъ: M-r El. Mochonoff, Alexandrie (Egypte)
B. P. № 825.
Agences: Le Caire & Port-Saïd.

ТЪРГОВСКО-ИНДУСТРИАЛНА БАНКА
ПЛОВДИВЪ
Основенъ капиталъ 1,000,000 лв. напълно внесенъ
Основана 1895 година
Извършва всѣкакъвъ видъ банкови операции:
сконтира търговски ефекти; прави заеми срѣщу лични гаранции и съ залогъ на цѣнни прѣдмети и стоки:
Отприва текущи смѣтки срѣщу лична гаранция и ипотека на недвижими имоти; Купува и продава чекове за въ България и странство; прави и парични прѣводи;
Купува и продава разни цѣнни книги и стоки за чужда смѣтка;
РАЗНИ ПРѢДСТАВИТЕЛСТВА.
Приема влогове:
БЕЗСРОЧНИ съ 5% годишна лихва. СРОЧНИ за до 1 г. 5½% лихва.
СРОЧНИ за 1 година и нагорѣ 6% годишна лихва.
Телеграфически адресъ: „ИНДУСТРИАЛНА БАНКА".
Талефонъ № 10.

Велико Христовъ Синове и С-ие
ВАРНА
СКЛАДЪ ОТЪ НАЙ-ДОБРО КАЧЕСТВО:
Английски камени въглища кардифъ;
Английски антраситъ отъ една и сжща мина, а не смѣсь отъ нѣколко мини;
Английски коксъ специално качество за лѣяри и за печки.
Телефонъ № 148.
Телеграфически адресъ: Велико — Варна.

ЯНКО ЯН. ТАНКОВЪ & С-ие.
РУСЕ.
Само при насъ ще намѣрите, при най-изгодни цѣни и условия, цѣленъ чешитъ-асортиментъ отъ разни
КОЛОНИАЛНИ, ЖЕЛѢЗАРСКИ и БОЯДЖИЙСКИ стоки.
Доставяме: цѣли вагони, сурови желѣза, циментъ, хидров варъ, телени гвоздеи, както и цинков. или зелени сита за вѣялки, ламарина и др. ПО СПЕСИФИКАЦИЯ.
Телефонъ № 323. Телеграф. адресъ: ТАНКОВЪ

Сърбския бойкотъ срѣщу Австро-Унгария.

Макаръ че Бѣлградската търговско-индустриална камара рѣши още въ края на мартъ бойкотирането на австро-унгарската търговия и промишленость; макаръ че това рѣшение на казаната камара намѣри съчувственъ откликъ въ сърдцата и на бѣлградскитѣ търговци чрѣзъ Бѣлградската Търговска Омладина прѣдседателствувана и водителствувана отъ доста познатия въ България Милорадъ Павловичъ; макаръ; най сетнѣ, че тоя обиченъ починъ посрѣщна радушенъ приемъ дори и у търговцитѣ на Свильянацъ, че и дори на околията му, които искатъ *бойкотъ на австрийскитѣ стоки*, защото „съ душманина, който явно работи за опропастяването имъ, тѣмъ не имъ сж потрѣбни никакви търговски ни икономически врѣзки"; при всичко това, казваме, бойкота още не е започнатъ. Въ Австро-Унгария, наистина, той се очаква въ всѣки часъ да бжде започнатъ. Но отъ платоническото желание до фактическото изпълнение има едно грамадно разстояние, има цѣла пропасть.

За да приложи Сърбия бойкота срѣщу Австро-Унгария и да ѝ нанесе сериозенъ икономически ударъ, на първата ѝ трѣбва не само голѣмъ куражъ, но и несъкрушима сила, потрѣбни ѝ сж ефикасни срѣдства, както казахме, а не само едно платоническо желание и една проста фанфаронска дъндания. А Сърбия съ подобни срѣдства, съ такава героическа мощь нито е разполагала, нито по настоящемъ разполага.

Най-първо Сърбия има само едно и единственно съобщително срѣдство по настоящемъ, има само единъ и единственъ пжть за експорта и импорта си. Той е Дунава. А Дунава прѣди да дойде до Бѣлградъ тече прѣзъ цѣла Австрия и Унгария, тече прѣзъ тия неприятелски страни, които тя ще да бойкотира.

Щомъ се приложи бойкота, това значи да се спре импорта отъ Австро Унгария; но това значи още и Австро Унгария да бжде прѣдизвикана да приложи срѣщу експорта отъ Сърбия ония тежки и непоносими митнически тарифи или да приложи такива максимални навла по параходитѣ и желѣзницитѣ си, при опита на Сърбия да отправя транзитъ стокитѣ си, че тая послѣдната да се види и намѣри като въ желѣзенъ обрачъ окована — да не може ни напрѣдъ, ни назадъ да мрѣдне. Другъ щѣше да бжде въпроса, ако Сърбия разполагаше съ море, съ рѣченъ пжть свързанъ съ други приятелски ней държави или поне съ една желѣзница, която да я допира до нѣкой вънкашенъ и за сега възможенъ да се използува за импорта и експорта ѝ пазаръ. При сегашното положение Сърбия, дѣто е казано, „съ балони и аероплани ще трѣбва да вниса и изниса стокитѣ си". А това е едно голѣмо нещастие за нея, това е и нейната слабость, която надвива, която парализира нейното желание, или, която свежда замислитѣ ѝ до платонизмъ, да не кажемъ — до фанфаронство.

Ние можемъ да се повърнемъ малко по-назадъ отъ сега — да дойдемъ до врѣмето на анексията на Босна. И тогава Сърбия съ сжщия куражъ обяви бойкотъ на Австро-Унгария и тогава тя изпъди стокитѣ на послѣднитѣ. Но неуспоримо вѣрно е, че тя се намѣри съвършенно затворена отъ всички страни както за вноса си, така и за износа си. И въ тоя захваленъ куражъ, когото прояви, обаче, тя прибѣгна до добросъсѣдската помощь на България, която ѝ отвори границата си и тури ѝ на разположение желѣзницитѣ и пристанищата си въ Варна и Бургазъ за всичкия ѝ износъ и вносъ. Ние мислимъ даже, че братимството, което доведе до съюзъ, отъ това врѣме датира, защото сърбитѣ въ тия критически моменти за себе си още единъ излишенъ пжть имаха случай да се убѣдятъ въ непритворната доброта на българина и съ съдѣйствието му се избавиха отъ голѣмата икономическа катастрофа и отъ неминуемата погибель, която пакъ поради тѣхната необмисленность въ това, що вършатъ и поради безкрайното тѣхно фанфаронство имъ се налагаше.

Наистина, възползувани отъ обстоятелствата, сърбитѣ се възползуваха въ това врѣме и отъ съдѣйствието на Турция, която даде свободенъ пропускъ на стокитѣ ѝ и прѣзъ Солунъ. Но сега Сърбия се чувствува въ по-голѣма немощь, чувствува се въ по-голѣма степень безсилна да упражни съ нужната ефикасность бойкота срѣщу австро-унгарскитѣ стоки, между прочемъ и поради обстоятелството, че тя свързва тази си мѣрка и съ нѣкаква мнима вражда на България къмъ нея, вслѣдствие на което не ще посмѣе да се позове на подкрѣпата ѝ, ако както и при първия бойкотъ, се намѣри тъй стегнато затворена отъ всички страни.

Но за да не бждемъ голословни въ това си твърдение нека вземемъ думитѣ на г. Милорадъ Павловича, съдържащи се въ рѣчьта му прѣдъ събора на Бѣлградското Трговачко Удружение, произнесена на 7 априлъ т. г. Тѣ сж слѣднитѣ: „Въ послѣдно врѣме вечъ виждаме, че австрийския печатъ, недоволенъ отъ всичкитѣ тия свои успѣхи (думата е за недопущането на Сърбия да завладѣе албанскитѣ земи и да стане владѣтелка на адриатическото прибрѣжие), които постигна въ наша вреда, прѣпоржчва на нашия съюзникъ България, да повърне войската си отъ Чаталджа и да нападне на Сърбия, която, както тѣ казватъ, не желаяла да изпълни задълженията, съ които се е тя обвързала". Въ тия думи именно прозира страха на Сърбия, че България се въодушевлява отъ враждебность срѣщу нея и че може да се повлече подиръ Австро Унгария противъ бойкота. Но много по-ясно се изказва по това сърбския печатъ. Той пише и, подкрѣпенъ отъ думитѣ на г. Павловича, не се стѣснява да твърди авторитетно, че България прѣговаря съ Австро Унгария за сключването тайнѣ политически и воененъ договоръ *за нападането и раздѣлата на Сърбия*

Разумѣва се, че тия твърдения сж глупави вѣтрогонства, защото България никога не е

нито мислила, нито ще помисли за едно сдружаване съ Австро-Унгария за противодѣйствуване на Сърбия въ политическия и икономическия нейнъ полетъ. Другъ е въпроса, ако България настоява за опомването на Сърбия да устои на държавния моралъ въ изпълнението на задълженията си, съ които е ангажирана чрѣзъ договори и тържественни държавни актове санкционирани съ подписитѣ на кралъ Петра. България и народа ѝ, които винаги сѫ намирали упора само въ правото и правдата, знаятъ че тѣхната побѣда надъ шовинистическитѣ домогвания, па било и на сърбитѣ, могатъ смѣло да се облѣгнатъ и на собственнитѣ си сили — нито „Одиекъ“, нито „Щампа“, нито който и да билъ зложелатель на взаимнитѣ българско-сърбски интереси отъ политически и икономически характеръ не може да имъ попрѣчи въ единъ бѫдащъ реваншъ, ако той имъ се наложи.

Ние, обаче, повтаряме да твърдиме, че сърбитѣ фанфаронствуватъ съ изнесения на сцената бойкотъ срѣщу стокитѣ на Австро-Унгария. Но усмелятъ ли се да го прѣдприематъ, това ще бѫде смъртьта и гроба на тѣхното стопанство и търговия; тѣ сами ще се убиятъ икономически, а на Австро-Унгария, може би като провокиратъ и изпъждатъ съдѣйствието на България, ще се даде още единъ пѫтъ поводъ да ги смажатъ непоправимо материакно, а и политически, да имъ прѣградятъ пѫтя на всѣкакъвъ усвѣхъ отъ послѣднитѣ завоевания на принадлежащитѣ тѣмъ по право земи.

Вѣрно, ние българитѣ това никакъ не го желаеме, защото, павтаряме, съ сърбитѣ имаме взаимни политически и икономически интереси, но, ако сами тѣ се закопаятъ, кой ще имъ е кривъ. . . .

* * *

Дълбоко сме увѣрени, че врѣвата на сърбитѣ за бойкотъ ще да излѣзе една праздна дъндания.

Индустрия, търговия и занаяти въ Македония и Одринско.

Нищо не можеше да вирѣе, да се развива и да цъвти въ Турция тъй както кражбитѣ, безправието и несигурностьта. Нито конституцията можа да внесе макаръ начало на честито и благополучно заживѣване.

Тамъ, гдѣто нѣма редъ, нѣма правда, нѣма сигурность, гдѣто рушветитѣ и разбойничествата обезсилватъ законния порядъкъ и убиватъ дѣйствието на законитѣ, немислимо е да има база на економически развой — всичко е случайно, всичко се върши крадишкомъ или пакъ съ хайдушки приеми.

Македония и Одринско бѣха огнищата на кражбитѣ, безправието и личната несигурность дори отъ самитѣ власти. Не оѣше възможно да се мисли и работи за никаква индустрия и за никаква търговия, а на занаятитѣ се гледаше толкова, колкото бѣ необходимо да се удовлетворяватъ нуждитѣ съгласно сѫществующитѣ условия.

Между туй, занаяти слабо развити, слабо напрѣднали има почти въ всички градове и по-голѣми села; занаятитѣ, може да се каже, сѫ повечето въ рѫцѣтѣ на християнскитѣ населения въ градоветѣ и въ селата. Турцитѣ, като рѣдки изключения и то въ нѣкои занаяти само, сѫ се прѣдавали на занаятчийската работа; турцигѣ бѣха агитѣ, тѣ използуваха служитѣ и облагитѣ на властьта, по-малко хвърляха око на работи, които сѫ свързани съ физически трудъ и съ подвиване глава на тогози и оногози. Но все пакъ въ извѣстни занаяти, както казахме и тѣ вземаха мѣсто — бръснарството, налбантлѫка, табаханаджилѫка, обущарството, царвуларството, халваджиството въобще занаати, които имъ даваха възможность и врѣме да проживѣватъ въ градоветѣ като аги, много отъ тѣхъ слѣдваха да ги изучаватъ и поддържатъ. По-мѫчнитѣ или по-малко възнаградителнитѣ занаяти се оставяха на християнитѣ и сѫ въ рѫцѣтѣ на християнското население, така както е пастирството (овчарство, говедарство, свинарство и пр.) и земледѣлието.

Изобщо занаятитѣ въ Македония и Одринско сѫ били твърдѣ малко възнаградителни. Тѣ можеха да бѫдатъ изворъ на поминъка само при двѣ условия — при голѣмъ трудъ и при голѣма постоянность.

Работното врѣме за майстора, за калфата и за чирака (ученикъ или вече знаящъ занаята) започва сутринь отъ петляно врѣме и свършва вечерь до късна нощь. Работи се цѣли 18 часа, а най малко 12 часа въ денонощие. Нѣма по-малка заплата отъ 1 грошъ (20 ст.) дневно, но нѣма и по-голѣма отъ 7 гроша (1·40 лева) дневно. Не се възнаграждава повече отъ 10—15 гроша (2—3 лева) и майстора. Изключенията нѣматъ значение, защото на 100 двама или трима могатъ да си докарватъ по 5—6 лева дневно, което сѫщо не е много сигурно.

Занаятитѣ въ Македония и Одринско повечето се упражняватъ съ свои (синове и братя), а не съ наети отъ вънъ хора. Има занаятчии, които отъ баща, дѣда и прадѣда сѫ приели занаята си и тѣ го прѣдаватъ на синоветѣ и внуцитѣ си — отъ поколение на поколение. Млѣкаря, зидаря или терзия баща е щастливъ, ако има синове или братя да ги прибере около себе си, да ги изучи на занаятъ, да печели съ тѣхъ общия фамиленъ поминъкъ и да не прибѣгва до чужди хора да търси за тази цѣль услугитѣ имъ — съ синоветѣ или братята си да работи и повдигне фамилното си олагосъстояние. Само при тия условия нѣкои занаятчии сѫ могли да достигнатъ до извѣстна заможность, а единици на стотѣхъ или двѣстѣ — и до голѣма заможность. И така, благодарение, че занаятитѣ въ Македония и Одринско се фамилно поддържатъ, като всичката челядь отъ сѣмействата се туря въ услуга на занаятската работа на бащата или на главата на сѣмейството, тѣ сѫ спомагали и спомагатъ за благосъстоянието на фамилията. Особенно въ Македония фамилното работене и фамилното странствуване въ чужди дори държави по единъ и сѫщъ занаятъ е нѣщо много обикновенно. Баща млѣкарь, зидарь, градинарь, въглищарь, варджия и др., весь синоветѣ си или оратята си и тръгналъ за Цариградъ, за София или за кѫдѣ и да било, за да търси работа по занаята си; намира такава и работи съ мѣсеци, съ години, по цѣли лѣта и зими да свърже двѣ на едно мѣсто. Така съ мѫжи се поддържатъ занаятитѣ и въ самата Македония, гдѣто сиромашията цѣпи и косьма. По мѫчно и по тежко е въ Одринско. Тамошнитѣ занаятчии не знаятъ странствуване вънъ отъ Турция. И два сѫ занаятитѣ, които се поддържатъ съ вѫтрѣшно ходене отъ градъ на градъ и отъ село на село. Това сѫ зидаритѣ и терзиитѣ. Но тѣ отъ дѣда и баща иматъ занаени периметритѣ си; вънъ отъ своитѣ периметри тѣ сѫ чужди за всѣкого и умиратъ гладни, ако се измамятъ да нагазятъ тамъ, гдѣто дѣдо имъ, баща имъ или сами не сѫ оставили доори спомени отъ по рано за доория си занаятъ. Нѣщо повече, не само иматъ тѣ своитѣ опрѣдѣлени мѣста — градове или села, кѫдѣто въ всѣки сезонъ отиватъ да упражняватъ занаята си, но иматъ опрѣдѣлени (като по наслѣдство отъ баща и дѣда) конацитѣ си (мѣстоотсѣдванията си за живѣене прѣзъ цѣлъ сезонъ), кѫдѣто направо отиватъ и проживѣватъ до свършване работата си прѣзъ цѣлото лѣто или прѣзъ цѣлата зима (зависи отъ занаята). Конакъ сайбията (домакиня на дома) знае, че неговия гостенинъ ще дойде и въ всѣко начало на сезона го очаква съ нетърпение.

Интересно е да се знае, че тия наслѣдственни гости се приематъ, както казахме, за продължително врѣме — мѣсецъ, два, три и даже шесть — безъ всѣкакъвъ наемъ, безъ всѣка заплата. Домакина (конакъ-сайбията) ще наруши светостьта на родителската и прародителската си памятъ и оставения му завѣтъ, ако поиска възмездие за указаното си гостоприемство на терзията, папукчията или онзи занаятчия, който отъ дѣда и баща дохожда у дома му. Но и занаятчията знае едно неотмѣнно правило и задължение: въ кое и да е врѣме — при вѣнчаване, при кръщаване, за коледа и великдень и при всѣки другъ случай, дѣ изработва по занаята си всичко нужно въ дома на домакина безъ всѣко възнаграждение. Въ послѣдния случай домакина доставя храната, свѣтилото, топливото и поилото на майстора и работницитѣ му Тая традиция въ Одринско има дълбокъ и широкъ отпечатъкъ — въ Хасекията, Странджанско, Димотишко, Узунъ-Кюприйско, на всѣкдѣ занаятчиитѣ така живѣятъ. Домакинътъ и гостениньтъ майсторъ и тѣхнитѣ родственници се намиратъ единъ видъ въ родство — *побратимство*. На всѣко мѣсто и въ всѣко врѣме тѣ се титулуватъ „побратиме“, а женитѣ имъ „поорратимици“. *Побратимството* се тачи съ свѣта близкость лична и сѣмейна. „На *татка, майка* и *калтята* (въ въприемникъ) можешъ да изкълчишъ — да ги слъжешъ, да имъ сгрѣжишъ, да имъ измѣнишъ, но на поорратима — не; ако му сгрѣшишъ *хлѣба ще те хване* *). Дадохме тия странични обяснения, имащи много малко значение за сѫщностьта на прѣдмета, който ни занимава, само за да прѣдставимъ, какъ, на какви начала сѫ се развивали и поддържали занаятитѣ въ Македония, а особенно въ Одринско, населението и икономическитѣ фактори на което не сѫ знаяли никакви други граници, никаква друга територия, освѣнъ тия на своя градъ, на своето село, а най-много на мѣстото, кѫдѣто отъ рождение до смърть упражнява занаята си; да прѣдставимъ, какъ въ загиналата безправова държава и поминъка (по невинния начинъ) се е брутално ограничавалъ и подъ влиянието на страха не е могълъ да се развива — намиралъ е подкрѣпа само въ благодѣтелната взаимна услуга на *побратимството*.

Въ Македония и Одринско сѫществуватъ почти всички занаяти, повечето съвсѣмъ близки до примитивностьта. Тия, които сѫ по-усъвършенствувани, много малко или даже никакъ не се упражняватъ въ селата, а владѣющитѣ най-усъвършенствувани занаяти отъ Македония упражняватъ занаятитѣ си само въ странство, както вечъ казахме, защото въ своята родина тѣ недостатъчно се възнаграждаватъ. При всичко това и при осѫждно възнаграждение, и при осѫжденъ поминъкъ занаятитѣ сѫ се тукъ подържали, защото безъ тѣхъ е могло да бѫде по-злѣ.

Като се изключатъ земледѣлието и скотовъдството, които не могатъ да се знаятъ безъ да се поне практически изучватъ, но които като обща масова работа не се смѣтатъ за никакви занаяти въ Македония и Одринско — които, обаче, сѫ най главния изворъ за поминъка, най паче въ Одринско, въ тия области за по-главни занаяти могатъ да се смѣтатъ: шивачеството, папукчийството, зидарството, куюмджийството, желѣзарството, дърводѣлството съ разклоненията му (най-много коларството), градинарството и още нѣкои други, като не се изключватъ бъчварството и грънчарството.

Прочути по занаята си зидари сѫ тия отъ костурско, дебърско, велешко и др. въ Македония, а въ Одринско — отъ Малко-Търново и малкотърновско.

Прочути сѫ терзиитѣ (шивачитѣ) въ Одринско и одринската околность. Това сѫ копривщенскитѣ заселенци терзии, които сѫ насадили тукъ терзийския занаятъ по-усъвършенствувано. Тоя занаятъ по старата носия на дрехитѣ тукъ въ цѣлото Одринско, въобще, е по-усъвършенствуванъ — носиитѣ сѫ по-красиви отъ ония въ Македония и работата имъ по-сложна

Одринскитѣ папукчии сѫ единственнитѣ отъ занаятчиитѣ въ Македония и Одринско, които сѫ смогнали до тамъ да разширятъ работата си, че да правятъ и експортъ. Тѣ освѣнъ дѣто задоволяватъ своятъ мѣстенъ и околенъ пазари, правятъ и експортъ отъ обуща. Въ карнобатския, старозагорския, чирпанския годишни панаири всѣка година сѫ изнасяни отъ Одринъ голѣми количества обуща, които се откупуватъ отъ градскитѣ и селски дюгенджии като стока за разпродаване въ дюгенитѣ си.

Куюмджийството има голѣмо развитие въ Македония и може би по-голѣмо, несравненно, отъ това въ Одринско, особенно между арнаутята, но то не е работа на самитѣ арнаути, а надали така усъвършенствувано се работи, обаче, както се работи въ Малко Търново. Малко търновскитѣ куюмджии съ финностьта въ работата, съ разнообразностьта въ изработката на фигуритѣ и пр. далечъ надминаватъ прочутитѣ въ нашето царство видински куюмджии и конкурираръ цариградскитѣ такива.

Трѣбва да споменемъ специално за Малко-Търново, че ако тамъ и въ околностьта му има по-живи, по-усъвършенствувани и по-напрѣднали занаяти, това се дължи на много обстоятелства, а най-главно, че тоя градецъ е единственния въ Одринско, който въ самия него не е билъ населенъ, до послѣдния день на освобождението си, отъ турци, нито отъ други нѣкои инородски елементи. Самъ той е чистъ български градецъ, а и околията му, съ изключение на двѣ малки турски села, цѣла е населена само отъ българи. Тукъ винаги се е чувствувала най голѣма свобода; тукъ никога не е влияла чужда култура и най-рано, най първо и най лесно проникна българската просвѣта. Малкотърновци и околнитѣ имъ села познаватъ турско управление едва отъ 1879 година насамъ; до тогава фактически за Малко-Търново турско управление не сѫществуваше — имаше мѣстенъ български мезлишъ при мюдюрина, чиято власть бѣше номинальна. Фактически властьта, административна и полицейска, бѣше въ изпирания мезлишъ отъ мѣстнитѣ първенци и нѣколкото българи полицейски, именовани *куруджии*. Чудна и необяснима привилегия! Но фактъ е, че Малко-Търново се е наслаждавало на нея и имало е възможность да издигне себе си на едно по-високо културно ниво, слѣдователно и въ отношенията на развоя на занаятитѣ и да дава добри майстори, добри работници почти на цѣлата область, изключая Одринъ, кѫдѣто първенство сѫ имали копривщенци и други отъ Южна България.

Казахме малко по горѣ, че занаятитѣ въ Македония едва сѫществуватъ или сѫществуватъ колкото за първитѣ необходимости на населенията. Може би, че угнетителното състояние на населението допринасяше нѣщо къмъ това; но ние отдаваме простото вегетиране на занаятитѣ главно на обстоятелството, че еднакво градското и селското население на Македония и Одринско иматъ една обща черта — нестеливость; тѣ (а особенно селското население) не сѫ разположени къмъ никакви харчове. Живѣятъ и се обличатъ бѣдно. Селенина, пъкъ и гражданина купува само онова, което му е най потрѣбно, безъ което съвсѣмъ не може; но и това не въ такъвъ размѣръ, щото да задоволи поне всичката си потрѣба — по отъ късичко, колкото се може. Дори сольта си той не набавя толкова, колкото му е потрѣбно, защото нѣма отъ кѫдѣ. При тия условия не е възможно вирѣене и процьвтѣване на занаятитѣ, не е мислима никаква търговия. Сѫщо и занаятитѣ, както и търговията иматъ резонъ на сѫществуване, резонъ за развиване, когато разходната мощь на масата, охолностьта на населенията позволява да се простира по-на-широко. Тая мощь, тая охолность въ населенията и на двѣтѣ провинции липсватъ. Тѣ сѫ съсипани и обрани отъ една страна и съ насилия сѫ заставяни да се отказватъ отъ всѣки поривъ, отъ всѣки тласъкъ къмъ икономическо подобрѣние, къмъ имотно повдигане и напрѣдване.

(Слѣдва).

*) „Хлѣба ще те хване“ е равнозначуще, че „ще ослѣпѣщ ъ“.

Засѣти пространства.

Цѣлото ни внимание е съсрѣдоточено въ войната. Много трудно е да спре човѣкъ мислитѣ си другадѣ, още по-малко въ етопалската область. Макаръ да рискувамъ да бѫде запушенъ гласътъ ми отъ топовнитѣ гръмежи, рѣшихъ да размѣня съ читателя нѣколко мисли по земледѣлческия въпросъ въ Стара и Нова България.

Касае се прѣди всичко за производителната мощь на нашето отечество и то въ това положение, въ което се намира при наличностьта на една отъ най-страшнитѣ и разоритолни войни. Понеже България е земледѣлска страна, благосъстоянието ни ще зависи прѣдимно отъ доброто състояние на земледѣлието. А то е дребно; всѣки си има кѫсъ земя, която го храни; $^4/_5$ отъ населението сѫ собственици. На 100 селски кѫщи нѣма да намѣрите даже една, която да не притежава никакви недвижими имоти. Че миналата година положението на земледѣлцитѣ е било дооро, явствува отъ обстоятелството, дѣто наврѣдъ има достатъчно храна за непосрѣдствие консумация и за сѣме; че докато градоветѣ се изпрѣварватъ кой да сключи по-голѣмъ заемъ, за да го раздаде на нуждающитѣ се, въ селата е тъкмо обратното: нуждающи се намиратъ рѣдко, — всѣки си работи и изкарва прѣхраната. Нѣщо по вече, на много мѣста се чувствува нужда отъ нуждающи се отъ безработни хора, за да бѫдатъ употрѣбени въ производството, за да замѣстятъ часть отъ отсѫствующитѣ, войницитѣ. Споръ има обаче за бѫдащето: дали България се развива икономически съ сѫщия темпъ прѣзъ врѣме на войната, както бѣ прѣди и дали бѫдащето ни не е силно компрометирано вслѣдствие на войната. Казано на селски езикъ значи: засѣхмели достатъчно ниви, за да добиемъ ако не по-добра реколта, то поне като миналогодишната и дали засѣтото пространство ще бѫде достатъчно да изхрана поне мѣстното население. Разбира се, реколтата може да бѫде компрометирана и отъ други, непрѣдвидени събития, като, градъ слана и пр., но въ случая думата ни е при нормални бѫдни условия, какво имаше сега засѣто, на което да разчитаме.

Най напрѣдъ трѣбва да знаемъ, какво стана съ есеннитѣ посѣви. Споредъ свѣденията на министерството на вътрѣшнитѣ работи наврѣдъ е засѣто отъ 80 до 100 % или може срѣдно да се приеме 90 % отъ обработваемата площь. Тия свѣдения не могатъ да бѫдатъ съвсѣмъ точни, защото сѫ събирани на бърза рѫка и на мѣста не отъ компетентнитѣ власти. При всѣ това ние трѣбва да имъ вѣрваме, защото, ако има грѣшки въ показване по-вече, има и обратного, поради което грѣшкитѣ се неутрализиратъ, Че 90 % отъ есеннитѣ, а сѫщо и отъ пролѣтнитѣ посѣви сѫ извършени, се вижда и отъ всички, които сѫ пропѫтували на ширь и дължъ България. Всички идатъ съ еднакви впечатления: отъ двѣтѣ страни на желѣзницата нѣма незасѣти пространства, изключая угаритѣ. За наше нещастие има едно министерство, което оспорва цифритѣ, което не признава дѣйствителностьта. Това е министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти. Волно или неволно, то се обърнало за помощь къмъ братска Русия, като въ мотивировката на писмото си, печатано въ „Новое Врѣмя“ отъ 11 мартъ, се казва че до 75 % отъ есеннитѣ посѣви не сѫ засѣти вслѣдствие липса на добитъкъ и работна рѫка. За да се види че това твърдение на министерството е абсолютно невѣрно, освѣнъ горнитѣ данни азъ ще наведа и друго доказателство, което априори ни установява че минимумъ 80 % отъ есеннитѣ посѣви сѫ извършени, а сѫщо и пролѣтнитѣ, тъй като много възможно е и тѣ да бѫдатъ оспорени.

Споредъ статистическия годишникъ за 1909 год. и земледѣлческата статистика за 1907 год. въ Турция ние сме имали: 1 Засѣти пространства: Въ България 28,448,535 декара 2 Въ Одринския, Солунския и Битолския вилаети 8,692,428 декара. *Лозя*: 1 Въ България 886,709 декара. 2 Въ Одринския, Солунския и Биголския вилаети 555,240 декара. Или всичко за Македония и Одринско 9,247,660 декара и за България 29,335,244 декара. Гукъ не влизатъ угаритѣ които съставляватъ приблизително една четвъртъ отъ засѣтитѣ и засадени пространства. Това е за 1907 год. Ако е истинско твърдението на министерството, ще излѣзе че само въ България има незасѣти пространства кржгло 22,000,000 декара. Има слѣдователно опастность, че ние освѣнъ дѣто не ще сме въ състояние да експортираме зърнени храни, но и не ще сме въ състояние да си изхранимъ населението. Очевидно два декара земя не сѫ въ състояние да изхранятъ единъ човѣкъ при екстензивна експлоатация на земята. Нека видимъ каква часть отъ работната рѫка липсва за да знаемъ, каква съразмѣрна часть отъ земята е останала необработена или незасѣта. Споредъ прѣброяването отъ 1905 год. България е имала мѫже по-голѣми отъ 18 години 1,026,610. Сега тѣхното число е увеличено приблизително съ 10 %. Отъ тия кржгло 1,100,000 души, които до колкото сѫ въ селата, всички взематъ участие въ стопанския животъ на страната, сега се намиратъ приблизително 500,000 души подъ знамената. Съ други думи 55% отъ работното мѫжко население си стои по домоветѣ и слѣдователно минимумътъ отъ засѣтото производство не може да спадне подъ тоя процентъ. Разумътъ не може да допусне, че тия 55 % отъ работното население сега нѣма да работятъ поне толкова, колкото сѫ работили миналитѣ години.

За наше щастие има и другъ единъ въпросъ, който се изпуща изъ прѣдъ видъ, когато се говори за земледѣлието у насъ, той е ролята на жената, която въ настоящия моментъ върши работа не по малко велика отъ тая на мѫжа на бойното поле. Онѣзи, които сѫ си дали трудъ да излѣзатъ вънъ изъ чертитѣ на гр. София, ще сѫ забѣлѣзали, че полето е пълно съ селянки, които особенно въ села силно конкурираръ мѫжа въ кърската работа. И по-рано нашата селянка се отличавала съ трудолюбието и спестовностьта си. Но това, което виждаме сега на полето, е поразително. Жената развива такава дѣйность, каквато историята не помни. И когато се цѣни заслугата на селянката и селянина-войникъ, не зная дали нѣма най-малко да се получи равновѣсие на вѣзнитѣ, ако не надгежаваме откъмъ жената. Пишущатъ видѣ случаи когато жени засѣха ниви, отдавна напустнати отъ мѫжетѣ; засѣха се лозя 2 пѫти по вече отколкото срѣдно се посаждаха съ мѫжетѣ заедно Нѣма чуканъ неотринатъ, лоза непорязана, нива незасѣта. Азъ отивамъ по-нататъкъ. Ако приемемъ тая кръвна обида за нашата селянка, че тя не развива чудна и дивна енергия въ стопанското поле, ако приемемъ, че тя работи съ нормални усилия, както въ нормални врѣмена, пакъ цифритѣ сѫ въ наша полза. Прѣзъ 1905 год. е имало мѫже и жени отъ 18 години на горѣ 2,191,593. Сега сѫ останали кржгло 2,400.000 души. Отъ тѣхъ отсѫтствуватъ за бойното поле 500,000. Оставатъ значи да работятъ 1,900,000 души, — 80 % отъ цѣлото работно население. Съ други думи тѣ осрасоотватъ минимумъ 80 % отъ работната земя. Това е за случая, когато не се е направило нѣщо повече отъ мирно врѣме. А всички виждаме, че това, което става въ нашитѣ села, е толкова велико, та не подлежи на описване отъ обикновенния смъртенъ. Достатъчно е едно усилие съ 20 % по голѣмо отъ обикновенното, за да имаме всичко засѣто и обработено. На много мѣста, да не кажемъ наврѣдъ, тоя процентъ основнъ че е достигнатъ, но даже и надминатъ. Така че можемъ да бѫдемъ спокойни. Населението вижда труднитѣ моменти, които прѣкарва нашето отечество и прави всичко възможно, за да се прѣнесатъ по леко тяжеститѣ и незгодитѣ и да се гарантира едно сравнително добро бѫдащо. То си изпълни дълга по-добрѣ и повече, отколкото можехме да очакваме.

До пѫти ще се занимаемъ съ въпроса за добитъка.

П.

ВЪНШНИ СВѢДЕНИЯ.

Къмъ съврѣменното положение на капиталното тържище.

Пишатъ на „Neue Freie Presse“ отъ Лондонъ и характеризиратъ съврѣменното положение на английския капиталенъ пазаръ като доста отпадналь. Анализирайки резултатитѣ отъ нѣколкото послѣдни емисии, които се свършиха съвсѣмъ несполучливо, съобщението дохожда до заключението че сега въ това мѣчно врѣме даже 4 % заеми не могатъ да се прокаратъ въ английското тържище. Това се отнася даже до английскитѣ колониални заеми. Шансоветѣ на чуждестраннитѣ заеми още по малко сѫ благоприятни. Отъ сѫщия родъ сѫ и извѣстията които идатъ въ Лондонъ и отъ Парижь. 4 %-витѣ заеми за сега не могатъ да се прокаратъ (Mit irerprozentingen Anleihen ist gegenwörtig nichts zu machen). Отъ друга страна прѣдвидъ на съдържаного настроение на публиката, прѣзъ послѣднитѣ мѣсеци, несъмнѣнно, ставаше акумулация на капиталитѣ, които, отъ своя страна, трѣбва да създаде търсене за помѣстването. Но, прѣдвидъ огромното прѣдлагане на емисии, сполучливото прокарване на послѣднитѣ е възможно само по високи цени.

Международни изложби.

Изложба за противодѣйствуването на землетресенията. Прѣзъ есеньта т. г. въ Месина ще се отвори една оригинална изложба, която прѣдставлява доста голѣмъ интересъ за провинциитѣ, подхвърлени на землетресенията. Въ тая изложба, съвпадаща съ събора на гражданскитѣ инжинери, ще бѫдатъ прѣдставени работитѣ на съврѣмената строителна техника за противодѣйствуване на влиянието на землетресенията.

Конференцията на междупарламентския съюзъ.

Въ неотдавна състоялото се въ Брюкселъ при пъленъ съставъ събрание на съвѣта на междупарламентарния съюзъ на мира се изработи реда за редовния му конгресъ, който ще стане т. годинавъ Хага Нѣкои отъ пунктоветѣ на тоя дневенъ редъ прѣдставляватъ голѣмъ интересъ не само поради политическия, но и поради общественоикономическия си характеръ. Между въпроситѣ, които ще обсѫжда конгреса ще се сложатъ и слѣдниитѣ: 1) режима на неутралитѣ проливи и канали; 2) декларациитѣ за постояненъ неутралитетъ; 3) правата и задълженията на неутралитѣ държави; 4) военнитѣ заеми; 5) обединението на международната кореспонденция; 6) участието на междупарламентския съюзъ и отдѣлитѣ му въ разнитѣ международни организации, прѣдприятия, изложби и т. под. Освѣнъ това, съвѣта упълномощи бюрото си да съобщи на правителствата резолюцията ми относно въпроса за ограничаването на въоръженията и за икономическитѣ и народностопански послѣдици, свързани съ вземането на подобни мѣрки. Въ събранието, както казахме, присѫтствуваха прѣдставителитѣ и членоветѣ на съвѣта отъ всичкитѣ европейски държави.

Сърбско-Холандска търговска компания.

„Gazette de Hollande“ съобщава, че въ Амстердамъ, „посрѣди голѣмитѣ прѣдставители на промишленостьта и търговията е съставенъ проектъ за учрѣдяването дружество за търговски сношения между Холандия и Сърбия. Проекта е близко да се осѫществи — тормози се осѫществяването поради войната, която щомъ се прѣкрати дружеството ще започне да дѣйствува.

Международна изложба по търговското образование.

По свѣденията на специалнитѣ германски журнали рѣшено е изложбата по търговското образование да стане въ Лайпцигъ прѣзъ 1914 г. Саксонското министерство на външн. работи и гр. Лайпцигъ отпуснаха вечъ субсидии по 15 хил. марки за устрояването ѝ. Отъ разнитѣ страни (вънъ отъ Германия) сѫ дошли извѣстия за учрѣденитѣ изложбени комитети. Организационния изложбенъ комитетъ е постановилъ да подложи всичко прѣдназначено за изложбата на най строгъ прегледъ и отборъ. Хотелното дѣло рѣшено е да се отдѣли съвършенно отъ отдѣла за търговското образование. Въобще изложбата ще състои отъ 19 основни групи и отъ 1 допълнителна — хотелното дѣло. Групитѣ сѫ: 1) общъ прегледъ на търговското прѣподаване въ отдѣлнитѣ страни; 2) училищнитѣ здания и училищнитѣ помѣщения; 3) история на стопанството 4) икономическа география; 5) пѫтища, съобщения и срѣдства за сношения; 6) стоковѣдение и естественитѣ науки; 7) търговията въ народното и свѣтовно стопанство; 8) търговски прѣдприятия; 9) търговски кѫщи, търговски помѣщения, тѣхното устройство и уреждане; 10 кантората; 11) машини и апарати за търговскитѣ кантори; 12 писменния и канторски материалъ и канторскитѣ книги; 13) рекламата; 14) образоване на вкуса; 15) езика; 16) общеобразователни прѣдмети; 17) краснописъ и стенография; 18) гриженe за цѣлото прѣдварване юношеството; 19) диапозитивитѣ (прозрачно положителнитѣ) ленти отъ всичкитѣ области на търговското образование и съотвѣтнитѣ апарати. Какво що се вижда отъ изложеното, изложбата въ Лайпцигъ прѣдставлява голѣмъ интересъ не само за лицата които иматъ общо съ дѣлото по търговското образование, но и за частнитѣ лица, особенно за търговцитѣ. Нашитѣ любознателни търговци би могли да извлекатъ голѣми ползи, ако не пропустнатъ да посѣтятъ тая изложба.

Хроника.

Чий да бѫде Солунъ.

По тоя въпросъ ние нѣколко пѫти казахме думата си. Излишно е, прочее, да подесеторваме. Но г. Кофинасъ, голѣмъ ревнитель на многоглаголането и, главно, артистиченъ фалшификаторъ на фактитѣ и истината, въ една статия, отговаряща на сказката на г. Кирилъ Попова и оспорващъ правото на България да има Солунъ, влиза въ разяснение на причинитѣ и факторитѣ за развоя на търговията въ Варна и Бургазъ. Дословно той казва, че „Варна и Бургазъ се развиватъ само благодарение на грѫцкото население и грѫцката марина. На това фалшифициране на истината, увѣрени сме, ще се надсмѣятъ и сънародницитѣ на г. Ко-

ТЪРГОВСКИ БЮЛЕТИНЪ

финасъ, живущи въ Варна и Бургазъ, защото повече отъ всѣкого другиго и тѣ знаятъ благодарение на кого и на що се дължи развиването на търговията въ тия два български порта. Но фалшифъ и до крайность невѣжественъ е г. Кофинасъ по отношение на твърдението си, че въ България златото е продавано съ ажио 10%. Въ България въ цѣлото продължение на войната ажио не е имало. Ако въ нѣкои случаи недобросъвѣстни експлоататори сж си позволявали да взематъ по 20—30 стотинки ажио, това се е квалифицирало като явна кражба, но не като честна и редовна търговия. Българската Народна Банка не е изисквала ажио за броеното злато, а тамъ е мѣрилото и отъ нея трѣбва да се черпятъ фактитѣ. Впрочемъ, ние казахме, г. Кофинасъ доказа съ нѣколкото си брошури вечъ, че е добръ артистъ въ коването на аргументитѣ и въ фалшифицирането на фактитѣ и истината. Единъ фалшификаторъ, слѣдователно, може ли да убѣди нѣкого чий да бѫде Солунъ? . . .

Машинното Д-во „Кьортингъ“

което до сега се прѣдставляваше въ Царството ни отъ г. инджинера Францъ фонъ Кресъ съ седалище въ София, понеже послѣдния напустна прѣдставителската си длъжность, е възложило генералното си прѣдставителство за цѣла стара и нова България върху г-на И. М. Щернлибъ, шефа на българската машинна прѣдставителска фирма въ София и Варна И. М. Щернлибъ & Сие, въ която влиза като членъ и варненския адвокатъ Д-ръ на правото г. П. Ранковъ. Както е извѣстно, Д-ството „Кьортингъ“ въведе въ царството своитѣ машини за парно отопление съ най голѣмъ успѣхъ, защото тѣ сж не само най добри и най усъвършенствувани, но още и защото по цѣни и по изпълнение на задълженията си се е държало на най почтената висота по честность и акуратность, въ сравнение съ многото други прѣдставителства. за повечето отъ които не еднъжъ сме имали случаи да изказваме упрѣци и порицания, вслѣдствие нечестнитѣ имъ здѣлки и измами къмъ наивнитѣ имъ клиенти. Имаме всичкитѣ основания да вѣрваме, че това дружество, повѣрило прѣдставителството си на фирмата И. М. Щернлибъ & Сие, ще повдигне още повече реномето си прѣдъ жаждащата за добри и солидни машини клиентела въ царството. Съ почти 20-годишната търговска дѣйность въ страната ни г. Щернлибъ е спечелилъ това добро име, което прѣдизвиква съревнуване у европейскитѣ търговски и машиностроителни къщи да му повѣряватъ прѣдставителствата си и да се отнасятъ съ голѣмо уважение и честь къмъ фирмата, на която е той шефъ. Прѣпоржчваме я на вниманието и на клиентитѣ отъ нова България.

Освобождаване отъ магазинажъ.

Комисията при м-вото на финансиитѣ, натоварена съ разглеждане заявленията за освобождаване отъ магазинажъ стокитѣ, които, поради войната, не сж могли да бѫдатъ вдигнати, въ опрѣдѣления срокъ, отъ митницитѣ, митнишкитѣ дворове и пр., е вече привършила своята работа. Разгледани сж били около 150 такива заявления. Удовлетворени сж всички молби, въ които, подкрѣпени съ нужнитѣ документи, обстоятелството, че извѣстни стоки не сж били вдигнати въ опрѣдѣления срокъ се мотивира съ липсата на вагони.

Изъ софийската търговска камара.

Софийската търговско-индустриална камара е отпуснала слѣднитѣ парични помощи отъ началото на т. г. на: Ст. Драндарова отъ София — 400 лева за специализация въ Прага за художествена бродерия и разни видове тантели; Люб. Панайотова 300 лева за специализиране въ Прага по горния отдѣлъ и разни видове бродерии; Вас. Георгиевъ 400 лева за специализиране по техниката въ Германия; Ан. Манджукова 400 лева за специализиране по бродерията въ Лозана и Ек. Бебровска 300 лв. за специализиране по шапкарство и цвѣтарство въ Франция.

Крупна доставка.

По искането на министра на желѣзницитѣ, г. А. Франгя, министерския съвѣтъ въ едно отъ послѣднитѣ си засѣдания е рѣшилъ да отпусне единъ кредитъ отъ 15 милиона лева за доставяне вагони и локомотиви за българскитѣ държавни желѣзници. М-рътъ на желѣзницитѣ вѣрва, че съ новата доставка ще може да се задоволи до извѣстна степень чувствителната необходимость отъ достатъченъ подвиженъ материалъ както за царството така и за новоосвободенитѣ земи, и по такъвъ начинъ да се удовлетворятъ нуждитѣ на българската търговия, на която прѣдстои да се открие широко поле за работа.

Странна неразбория.

Пишатъ ни отъ гр. М. Търново съ дата 6 априлъ, че нашитѣ митнишки власти налагатъ мито 100% върху стокитѣ, които търговцитѣ донасятъ въ тоя новоосвободенъ градъ отъ Бургазъ (стара България) и обратно за стокитѣ, които отъ тоя градъ се донасятъ тукъ въ царството. Ние смѣтаме, че това е една странна неразбория въ извършването на службата отъ митнишкитѣ чиновници, ако не даже и единъ голѣмъ произволъ. Обръщаме вниманието на министерството на финансиитѣ върху тоя фактъ и настоятелно молимъ да даде упжтване на чиновницитѣ си, които трѣбва да знаятъ, че подобно мито се взема само отъ стоки, идящи отъ сегашна Турция, а не и отъ или за новоосвободенитѣ български земи.

Международенъ конгресъ.

Прѣзъ идущия м. септември въ Гандъ (Белгия) ще се състои международенъ конгресъ на организациитѣ по безработицата. Българското м-во на търговията е поканено да участвува въ тоя първъ по въпроса за безработицата конгресъ.

Нова банкерска фирма въ София.

Драго ни е да съобщимъ, че г. *Методий Константиновъ*, бившия директоръ на Русенския клонъ на Народната Банка и по послѣ Главенъ Директоръ на Българската Кредитна Банка „Гирдапъ“ въ Русе е усѫществилъ проекта си за отваряне своя частна Банка въ ст. София, за който бѣхме оповѣстили още прѣди войната Отъ началото на текущий мѣсецъ г. Константиновъ е започналъ да оперира съ банкерство, като се е настанилъ въ кантората на улица „Лунавъ“, 8. Той е основалъ фирма на свое собственно име и по край банкерството ще се занимава и съ комисиона прѣдставителство. Излишно е да говоримъ за единъ человѣкъ съ висше търговско образование и съ такава ерудиция и опитность по търговското и банково дѣло, съ които обладава г. Константиновъ. За всѣки случай нашъ дългъ е обаче да отбѣлѣжимъ за клиентитѣ на новия столиченъ банкеръ и търговецъ, че въ неговото лице тѣ всѣкога ще намѣрятъ единъ всестранно освѣдомленъ и много честенъ банкеръ и търговецъ, на акуратностьта и услужливостьта на когото на пълно ще могатъ да разчитатъ. Отъ наша страна пожелаваме на уважаемия г. Константинова блестящи успѣхи.

Провѣрката на мѣркитѣ и теглилкитѣ.

Провѣрката на мѣркитѣ и теглилкитѣ, което започна изъ всички окржзи на царството въ началото на т. м, продължава. Маркиратъ се всички стъклени и други мѣрки, които не сж маркирани м. г.

Годишни дружественни събрания.

Българската Генерална Банка — София свиква акционеритѣ си на общо годишно събрание за 29/12 май т. г. Депозирането на акциитѣ за правоучастие въ събранието трае до 27/7 май т. г.

Битолското тържище.

До сега битолското тържище (пазаря) ставаше всѣки понедѣлникъ. Търговцитѣ, занаятчиитѣ и еснафитѣ сж поискали тържището да става за напрѣдъ въ вторникъ, а не въ понедѣлникъ. Окржжния началникъ (сърбски) е удобрилъ тази молба и е нарѣдилъ да се оповѣсти на населението въ всичкитѣ околии (битолска, дебърска, сърбичва, елбасанска и Корченска), които се интересоватъ отъ това тържище, че то, отъ Христовитѣ праздници насетнѣ ще става въ всѣки *вторникъ*. Съ тая молба и съ това нареждане се съгласили както общината, така и окржжния съвѣтъ. Освѣнъ това, държавното управление на сърбския монополъ е рѣшило да образува свои депозити отъ газъ (петролъ) и спиртъ въ Битоля, отъ които газьта ще се предава по 11 40 динара (лева) касата, а спирта — по 2 20 динара килограма. Тия цѣни сж и цѣнитѣ, по които тия два артикули се продаватъ и въ Сърбия, т. е. сърбското правителство ги пропуща безъ мито и акцизъ.

Сирацитѣ и занаятитѣ въ Одринъ.

Г-нъ Пеневъ, началника на отдѣлението по професионалното образование, е прѣдставилъ на г. министра на търговията промишленостьта и труда, съ който дава разяснения върху положението на сѫществующето въ Одринъ училище на сирацитѣ по изучване занаятатѣ обущарството и шивачество и издържано отъ срѣдствата дадени въ видъ на постояненъ фондъ отъ екс-султана Абдулъ Хамида. Училището е имало до 100 ученика, а останали сж по настоящемъ само 20. Мнѣнието на г. Пенева е училището да се продължи и разшири още и съ други отдѣли по занаятитѣ.

Търговската анкета.

Комисията, въ която участвуватъ главния секретарь на м-вото на търговията, г. Ан. Николовъ, началника на търговското отдѣление при сѫщото, г. Маналовъ и др, натоварена да анкетира новоосвободенитѣ земи въ икономическо отношение, завчера е пристигнала въ Одринъ. Анкетната комисия ще посѣти Кавала, Деде-Агачъ, Димотика и Родосто.

Търгове.

На 22 Априлъ т. г. 10 ч пр. пл. ще се произведе търгъ въ помѣщението на Софийското Окр. Финанс Управление за доставка на доброволно съгласие на 66,950 кгр. кашкавалъ или сирене, прѣдадени франко вагонъ Одринъ изцѣло или на части не по-малко отъ 10,000 кгр. до 5 май т. г.

По подробнитѣ свѣдения по търга могатъ да се видятъ въ самото обявление всѣки присжтственъ день въ канцеларията на камарата.

Сжщо съобщава се, че *наскоро ще се произведатъ търгове* за доставянето на долуозначенитѣ хранителни припаси: 1. брашно 10,000,000 кгр. 2. чай 22,800 кгр. 3 захаръ 228,000 кгр. 4 кислота 22,800 кгр. 5. червенъ пиперъ 34,200 6. черъ пиперъ 11,400 7. масло блажно 228,000 8. фасулъ 570,000 9. оризъ 570,000 10 сирене или кашкавалъ 900,000 11. Овесъ или ечемикъ 16,000,000 кгр. 12 сѣно 12,000000 килограма.

Щедъръ подаръкъ на тютюнъ за българската войски.

Дружеството на „СЪЕДИНЕНИТѢ ТЮТЮНЕВИ ФАБРИКИ“ отъ Пловдивъ е подарило на българската армия 5,000 килограма — 250,000 пакети тютюнъ и 500,000 папироси за офицеритѣ. На всѣки пакетъ дружеството е наредило да се постави слѣдния надписъ:

„На храбрата и побѣдоносна Българска Армия, подаръкъ отъ Безименното Акционерно Дружество „СЪЕДИНЕНИТѢ ТЮТЮНЕВИ ФАБРИКИ“

По този случай управлението на дружеството е получило слѣднята телеграма отъ помощникъ на главнокомандующия генералъ лейтенантъ Савовъ:

Безимено Акционерно Д-во „СЪЕДИНЕНИТѢ ТЮТЮНЕВИ ФАБРИКИ“, Централно Управление.

Пловдивъ.

Дълбоко трогнатъ отъ Вашия сърдеченъ поздравъ и отъ великодушния Ви подаръкъ (250,000 пакети тютюнъ за войницитѣ и 500,000 папироси за офицеритѣ) искрено Ви благодаря отъ отъ името на дѣйствующата армия и отъ моя страна.

Съ тази Ваша високо патриотична постжпка Вие поощрявате още повече нашитѣ безподобно храбри офицери и войници, за да вършатъ още по славни и велики подвизи.

Разпоредихъ до началника на пловдивския гарнизонъ да получи отъ Васъ този подаръкъ и да го прѣдаде на началника на Главното Тилово Управление за равномѣрно разпрѣдѣление по армиитѣ.

Помощникъ на Главнокомандующия,
Генералъ Лейтенантъ *Савовъ*.

Солунъ и икономическото му положение.

„Polit. Korrespondenz“ е получилъ едно съобщение, че въ Солунъ, вслѣдствие продължителното неуредено положение и застоя на търговия чувствуватъ се особенно голѣми мъчнотии отъ финансовъ характеръ въ всички почти голѣми и по-малки фирми и търговски къщи — тѣ не сж въ положение да правятъ редовно изплащанията си. Владѣятъ голѣми страхове отъ фалименти.

Командированъ е

въ Одриеъ началника на отдѣлението за държавната и обществена отчетность при финансовото министерство г. Хр Господиновъ, за да се занимае съ уреждането на службата по отчетностьта въ учрежденията тамъ. Слѣдъ турене редъ по отчетностьта въ тия учреждения, г. Господиновъ ще направи обиколка и въ другитѣ градове и мѣста въ новоосвободена България въ свѣрзка съ уредбата на сжщата служба.

Митнишкитѣ приходи.

Приходитѣ отъ митницитѣ въ царството прѣзъ м. мартъ т. г. възлизатъ: отъ балчишката — 6436 лева; отъ харманлийската — 41,606 лева; никополската — 5753 лв.; анхиалската — 43,171; орѣховската — 12,227; сомовитската — 109,602; момската — 79,888; варненската — 340,439; русенската — 453,144; бургазската — 211,210; видинската — 60,303; силистренската — 43,072 и софийската (на гарата) 355,494.

Митнишка конференция.

Прѣзъ идния м. май въ Парижъ ще се състои международна митнишка конференция. Въ тая конференция България сжщо е поканена да участвува.

Зърнени храни.

Международното житно тържище.

Въ западно-европейскитѣ тържища е устойчиво, отчасти въ свръзка съ незначителнитѣ свѣтовни натоварвания. Въ Берлинъ съ пшеницата е съвсѣмъ устойчиво, макаръ укрѣпването на цѣнитѣ върху лапладската пшеница почти и да не указа влияние прѣдъ видъ благоприятното врѣме; съ ржжьта и овеса тенденцията е повишителна, подъ влиянието на търсенето за покриване и подъ незначителното прѣдлагане отъ провинцията; въ англійскитѣ тържища съ американската пшеница и съ овеса настроението е твърдо, съ другитѣ храни е спокойно; въ сѣвероамериканскитѣ тържища съ пшеницата и съ кукуруза не е напълно устойчиво.

За другитѣ тържища днесъ липсватъ извѣстия. Но въ свързска съ тия тържища, както и съ ония, за оня, за които даваме свѣдения, ние длъжимъ да отбѣлѣжимъ сегашното състояние на свѣтовнитѣ посѣви и на врѣмето.

Състоянието на врѣмето и посѣвитѣ.

Прѣзъ изтеклата възкресенска седмица въ Запад. Европа, подиръ прѣдшедствующитѣ я студове, врѣмето настжпи и се спрѣ на една прѣвъходна топлота, макаръ до извѣстна степень и промѣнлива; въ много мѣста се забѣлѣзаха задоволителни дъждове, особенно въ централнитѣ части. Извѣстията за състоянието на посѣвитѣ въ повечето страни сж благоприятни. Въ *Германия*, слѣдъ студоветѣ въ първата трета отъ априлъ, настжпи топло благоприятно врѣме, повредитѣ въ полетата бързо се поправиха; състоянието на зимницитѣ пшеници е добро; посѣвитѣ на пролѣтнитѣ полета се продължаватъ успѣшно. Въ *Австро-Унгария*, гдѣто въ сжщата третина на априлъ валя снѣгъ безъ особенъ студъ, врѣмето и състоянието на полетата сжщо се подобриха. Въ *Евр. Русия* владѣеше топло, пролѣтно врѣме, мразове никждѣ нѣмаше и нѣма, температурата е навсѣкждѣ 3 – 6° по-високо отъ нормата. Въобще температурата деня се е движила между 16—18° не само на югъ и въ центра, но и на сѣверъ и сѣвероизтокъ. Състоянието на посѣвитѣ навсѣкждѣ е благоприятно. Зимницитѣ на югъ сж прѣдимно добри или напълно удовлетворителни; топлото врѣме бързо поправя повредитѣ отъ зимата и есеньта. Не сж напълно удовлетворителни извѣстията отъ изтокъ, отъ нѣкои мѣста на Самарската, Саратовската губернии, Донската область и прѣлѣгащитѣ до нея мѣста прѣдъ видъ на царящата засуха. Сѣидбата на пролѣтнитѣ храни на югъ е завършена, показалата се растителность е удовлетворителна; въ посевернитѣ мѣста сѣидбата е въ разгара си. Въ *Ромжния* се отбѣлѣзва силно съкратяване на посѣвния площадъ, до 1 185 хил. акра. Въ. *Франция* врѣмето е топло, мегко, благоприятно за посѣвитѣ; полетата на много мѣста се поправватъ отъ повредитѣ, но все пакъ личи неудовлетворителность въ нѣкои мѣста на полетата. Пролѣтнитѣ посѣви сж завършени при благоприятни условия. Въ *Съед. Щати* врѣмето стана топло и благоприятно; въ нѣкои щати се очаква блестящъ урожай; посѣвитѣ вслѣдствие топлото врѣме се развиватъ бързо и успѣшно; на сѣверо-изтокъ има още студове, които спиратъ развиването на растителностьта (чименитѣ); сѣидбата на пролѣтнитѣ върви при благоприятни условия. Въ *Аржентина* врѣмето изобщо е удовлетворително; качеството на новия урожай на кукуруза е по-лошо, отъ колкото се очакваше. Въ *България* сжщо навсѣкждѣ врѣмото е добро и благоприятствува на полската растителность; не е вѣрно, че полския площадъ е много съкратенъ; на българската жена се длъжи, че не напустна да запустеятъ полетата, както стана това въ Сърбия, кадѣто жената се оказа негодна даже и за най обикновенната домашна стопанска работа, зависяща да се урежда отъ мжжа; пролѣтнитѣ посѣви сж сж свършени почти съ коравата ржка и снага на българката, която винаги е била най снажната и корава помощница на мжжа въ домащно-стопанска работа. Браво на българката.

Състоянието на посѣвитѣ въ Унгария.

Споредъ официални данни въ Унгария състоянието на зимнитѣ посѣви е благоприятно, като растенето имъ става при добри условия. Изключение правятъ крайдунавскитѣ мѣстности, кждѣто посѣвитѣ сж по-малко добрѣ. Изобщо, за доброто развитие на реколтата сж необходими изобилни дъждове. Напослѣдъкъ, вслѣдствие насжпили студове, има се опасение отъ повреждане на овощнитѣ дървета и лозята.

Варненско тържище.

Варна 20 априлъ 1913 г.

На 20 априлъ станаха продажби въборсата на 23 вагона и 7 торби: *зимница* 5; кукурузъ 10; фий 1/2 и бобъ 7 1/2 вагона и 7 торби.

Зимница — гара Добричъ 18·35 лв. за 54¾ либри съ 17% смѣсь 18·65 лв. за 55 либри съ 13½ % смѣсь, отъ отъ гара Провадия до 18 80 за 56¾ либри съ 14 % смѣсь. отъ гара Шуменъ.

Кукурузъ — гара Провадия 11 лв. 11·80 лв. гара Шейтанджикъ и 12·10 лв. Добричъ

Фий — гара Шуменъ по 15 20 лв.

Бобъ — гара Шуменъ по 23 лв.; гара Добричъ 23 20 лв и 23·30 лв. отъ гара Сѣнево.

Зърнени храни въ Анверсъ.

Прѣзъ м. мартъ т. г. въ Анверсъ сж влѣзли и излѣзли слѣднитѣ количества зърн. храни и картофи:

Вносъ: ржжь около 57000 квинтали, главно отъ Германия; жито около 1668000 кв., отъ които 743670 отъ Аржентина, 320700 отъ Ромжния, 317680 отъ Съед. Щати, 318,000 отъ Канада, 23,420 отъ Русия и пр.; ечемикъ около 233000 кв, отъ които 120610 отъ Ромжния, 17,010 отъ Съед.-Щати, 163.70 отъ Русия, 13020 Аржентина, 14 910 отъ Индия и пр.; овесъ около 40,000 кв., главно отъ Аржентина; куктрузъ около 301.000 кв, отъ които 140070 отъ Съед.-Щати 84,110 отъ Аржентина, 38420 отъ Ромжния, 12820 отъ Русуя и пр.

Износъ: ржжь около 15000 кв. жито 367000 кв.. ечемикъ 20,000 кв., кукурузъ 97000 кв. и картофи 30000 кв. Износътъ е направенъ повече въ Германия, Холандия и Испания.

Колониални стоки.

Варна, 20 априлъ 1913 г.

		Цѣни въ брой
Захаръ каси	× 50 к. др. б.	46
„ „	× 25 к. др. „	23·—
„ „	× 50 к. ед. „ об.	47
„ „	× 25 к. „ „ об	23·50
„ „	× 50 к. „ „ кр.	—
„ „	× 25 к. „ „ „	— —
„ келле		0 92
„ ситна брашно		0.95
„ пѣсокъ австр.		— 92
„ „ софийски		—
Кафе Рйо I		3·15
„ „ II		3·—
„ „ III		2·85
„ Лаве I		3·15
„ „ II		3·—
„ „ III		2·90
„ Роле I		3·30
„ „ II		3·20
„ Гуатемала		3,30
Бахаръ		1·40
Анасонъ новъ I стока къзка		1·30
Пиперъ червенъ I		—
„ „ II		—
Пиперъ черъ		1 90
Кимьонъ I новъ		1 40
Леблебии Елеме		0·—
„ „ I		—
„ сжра		— 55
Лимонъ тозу кристалъ		4·20
„ „ обикновенъ		4 20
Свѣщи Gouda 3½ к. VI каса		1 50
„ „ Specialité к-о		1 50
Нишадъръ буци		1·30
Нишадъръ калъпи Salamac к-о		1·30
Сода бикарб. extra к-о 46 в.		11·—
Соца за пране 100 кгр. вар,		— 22
Синъ камъкъ к о		0·73
Рафия I (лика) к-о		0·83
Рафия II „ к-о		0·78
Оризъ Ризонъ I торба		58—
„ Женов. I к-о		55·—
„ Фиуме бѣлъ едъръ топч.		46·—
„ „ желтъ к-о		44,—
„ „ Триестъ № 602 к-о		40·—
„ англ. Rangoun тор.		—
„ Пловдивски I к.		—
Тамянъ I extra		.200
„ II ред. к-о 50 к-о		—.115
Сардели „Sultanines“		—·—
„ Борислав 250 кгр.		54·—
„ Faforite ред. безъ д.		45·—
„ „ съ домати		46·—
„ „Ламотъ“		45·—
Цементъ Portland к-о 180 вар.		10·—
Бълг. цементъ „Левъ“, 100 кр. л.		6 50
Масло дърв. Royal айвал. к-о		2·10
„ „ E-Vierge „ „		2 10
„ „ Vierge „ „		1·85
„ „ Superieur „ „		1·80
„ „ E-Fine „ „		1 75
„ „ Extra „ „		1·70
„ сусамено I		1 40
„ сусамово II		—·
„ фастъчно I „		1·25

Търговско Акционерно Д-во „ДОВѢРИЕ“ Балчикъ.

ПОКАНА

Поканватъ се г. г. акционеритѣ да присжтствуватъ на II ро редовно събрание, което се свиква за 11 май т. г. 10 часа прѣди обѣдъ въ помѣщението на дружеството, съ

ДНЕВЕНЪ РЕДЪ:

1) Докладъ на управителния и провѣрителенъ съвѣти;
2) Утвърждаване годишния балансъ и смѣтката „загуби и печалби“ за 1912 год. и освобождаване отъ отговорность управителния съвѣтъ и постоянното присжтствие, по сжщитѣ смѣтки;
3) Опрѣдѣляне бюджета за 1913 год.

За правоучастие въ събранието, акциитѣ се депозиратъ: въ дружественната каса до 4 часа на 10 май с. г., а изъ другитѣ гравове при Българската Народна и Земледѣлческа банки.

Ако на 11 май н. г. събранието не се състои, то се отлага за 19 сжщий, на сжщото мѣсто и часъ, а депозирането на акциитѣ ще се продължи до 18 май 4 часа вечерьта.

Балчикъ, 18 априлъ 1913 год

Отъ управителния съвѣтъ.

БАЛАНСЪ

на Търговското Акционерно Д-во „Довѣрие“ гр. Валчикъ за 1912 година.

1	Каса	10966	78	1	Капиталъ	150000	—
2	Портфейлъ	254050	—	2	Запасенъ фондъ	5597	11
3	Реквизиционни квитанции и др.	10550	12	3	Текуща лихвени смѣтки	76250	25
4	Протестирани полици	6593	60	4	Срочни и безсрочни влогове	47185	14
5	Сждебни дѣла	3583	20	5	Кореспонденти	2440	10
6	Автомобили	11701	40	6	Депозитъ гаранции	3000	—
7	Мобили	1199	60	7	Тантиеми	2791	10
8	Инкасо полици	1952	20	8	Дивиденти за 1912 г.	16500	—
9	Депозитъ гаранции	30000	—				
10	Марки	166	80				
		330763	70			330763	70

ПЕЧАЛБИ И ЗАГУБИ

отъ 1 януарий до 31 декемврий 1912 година.

1	Бюджетни разноски: заплати, канцеларски, наемъ, данъци и др.	9558	25	1	Лихви и комисиони	28614	14
2	Запасенъ фондъ	2178	93	2	Афтомобили и др.	9173	30
3	Амортизация на мобелитѣ	133	26				
4	Амортизация на автомобили	6625	90				
5	Тантиеми за управителния, провѣрителенъ съвѣти и служащитѣ	2791	10				
6	Дивидентъ за 1912 год. по лв. 11 на акция	16500	—				
		37787	44			37787	44

Дѣловодитель: **Н. Т. Камбуровъ.**

ДОКЛАДЪ

отъ провѣрителния съвѣтъ на Търговското Акц. Д-во „Довѣрие“ до второто общо годишно събрание на г. г. акционеритѣ.

Господа Акционери,

Честь имаме да Ви съобщимъ, че въ изпълнение прѣдписанията на чл. 202 отъ Търговския законъ и на чл. 16 отъ устава на дружеството прѣгледахме и провѣрихме книгитѣ на сжщото за прѣзъ отчетната 1912 г. и намѣрихме годишния балансъ и смѣтката „загуби и печалби“ — които Ви сж прѣдставени редовно извлечени.

За тази цѣль сж съставени протоколи и се вписаха въ надлежната книга.

Молимъ Ви, прочее, да ги одобрите и освободите отъ отговорность управителния съвѣтъ и дѣловодителя за дѣлата имъ до 31 декемврий 1912 г.

Гр. Балчикъ, 12 априлъ 1913 год.

Провѣрителенъ съвѣтъ: **Г. Киселовъ**, **Ив. Г. Зурнаджиевъ**, **Д. Гецовъ.**

„НАФТА“

Българско Акционерно Д-во

Капиталъ 1,000,000 лв.

Централа въ София.

Клонове въ всички градове на Царството.

ФАБРИЧНА МАРКА

ГАЗЪ

отъ

най-добро качество

Употрѣбявайте само тази марка.

Постояни складове въ всички клонове отъ ГАЗЪ въ каси и варели, БЕНЗИНЪ за освѣтление, автомобили, мотори, индустриялни и технохимически цѣли, МИНЕРАЛНИ и ЦИЛИНДРОВИ МАСЛА, ГАЗОЙЛЪ (НАФТЪ) за Дизелмотори, ПЖКУРА за гориво въ парни котли, КАТРАНЪ, ПАРАФИНЪ, АСФАЛТЪ и всички други нефтени продукти.

Цѣни и условия най-изгодни.

БАЛАНСЪ

за Износно-Вносната Банка — София, на 31 декември 1912 година.

АКТИВЪ

№ по редъ	Наименование на смѣткитѣ	СУМА лева	ст
1	Невнесенъ капиталъ	660990	—
2	Специални тек. смѣтки	29724	25
3	Портфейлъ	272781	58
4	Банкови клонове	829945	06
5	Дебитори и кредитори	476118	21
6	Тек. безлихвени смѣтки	13579	62
7	Общи стоки	7985	75
8	Стоки въ консигнация	7975	09
9	Каса	3925	56
10	Движ. и недвиж. имоти	8809	40
11	Пощ. и герб. марки	137	75
12	Храни	5700	—
13	Депозирани полици	188384	17
14	Разни	61584	04
		2067630	48

ПАСИВЪ

№ по редъ	Наименование на смѣткитѣ	СУМА лева	ст
1	Капиталъ	1500000	—
2	Запасенъ фондъ	63073	45
3	Депозити	23200	—
4	Текущи лихвени смѣтки	159866	06
5	Странни търг. къщи	257448	47
6	Дивидентъ за раздаване	63041	70
		2067630	48

ВѢДОМОСТЬ

за „печалбитѣ и загубитѣ на Износно-Вносната банка на 31 декември 1913 година.

№ по редъ	Обяснения на разхода	СУМА лева	ст
1	Заплати на чиновници, данъци, възнаграждение на Управителния и Провѣрителния съвѣти и др.	70359	14
2	Погашение на инвентаря — 10 на сто	525	50
3	Погашение на учредителнитѣ разноски	937	21
4	Тантиеми на Управителния, Провѣрителния съвѣти и чиновницитѣ	1950	40
5	6 на сто дивидентъ на акционеритѣ (печалба)	50340	60
		124112	85

№ по редъ	Обяснения на разхода	СУМА лева	ст
1	Отъ лихви и комисиони	124112	85
		124112	85

София, 9 априлъ 1913 г.

Счетоводитель: А. Апостоловъ

Провѣрителенъ съвѣтъ: Д-ръ Н. Янчевъ, Хр. Савовъ, Янко Бакърджиевъ

Застрахователно Дружество

„РОССІЯ“

Разрѣшено съ указъ отъ Н. В. Императора съ дата отъ 20 Мартъ 1981 г.

Сѣдалище на д-то е въ Петербургъ въ собственото му здание.

Основенъ капиталъ напълно внесенъ	лв. зл.	10,666,666·66
Фондове за гаранция	„ „	232,000,000·—
Щети и капитали платени на осигуренитѣ	„ „	774,867,360·—
Събрани премии и лихви прѣзъ 1911 г.	„ „	124,085,604·—

Дружеството приема съ много изгодни условия:

Застраховка противъ „Пожаръ“
Застраховка противъ риска за „Транспорти“
Застраховка върху „Животъ“
Застраховка противъ „Злополука отъ всѣкакъвъ родъ“
Застраховки доживотни противъ „Злополука на пѫтници по желѣзници и параходи“
Застраховка противъ „Счупване на стъкла“.

За всички свѣдения и запитвания върху застраховки отнасяйки се до Главното прѣдставителство за Царство България въ София на жгъла на улицитѣ „Търговска“ и Пасажъ „Св. Никола“ № 14 и до Агенциитѣ въ по-главнитѣ градове въ Царството.

ГОЧО АТ. ГОЧЕВЪ

Банкеръ — Каварна.

1. **Отпуща нови заеми:** срѣщу гаранция — поржчители, цѣнни книжа и стоки.
2. **Шиентира и инкасира:** всѣкакви полици търговски и нетърговски.
3. **Купува и продава:** акции отъ разни дружества.
4. **Открива** текущи и лихвенни смѣтки.
5. **Приема влогове: срочни и безсрочни.**

Печатница „Търговски Фаръ“ — Варна.

Търг. Акц. Д-во „Съединение“ Балчикъ.

ПОКАНА.

Възъ основа на чл. 184 отъ търг. законъ и чл. 9 отъ дружествения уставъ умоляватъ се г. г. акционеритѣ на Търг. акц. д-во „Съединение“ въ гр. Балчикъ да присѫтствуватъ на редовно годишно събрание, което ще стане на 12 май т. г. по 10 часа сутринѣта въ помѣщението на дружеството при слѣдния

ДНЕВЕНЪ РЕДЪ

1) Докладъ на управителния и провѣрителния съвѣти.
2) Удобрение баланса и смѣтката загуби—печалби.
3) Освобождение отъ отговорность управителния и провѣрителния съвѣти дѣловодителя за изтеклата 1912 година.
4) Гласуване бюджетъ за 1913 година.
5) Избиране на управителенъ и провѣрителенъ съвѣти съгласно чл 19 и 27 отъ дружествения уставъ.

За правоучастие въ събранието, акциитѣ ще се депозиратъ въ дружествената каса, Българската Народна и Българ. Землед. Банка.

Депозирането на акциитѣ трае до деня на събранието.

Ако събранието не се състои на 12 май по недостигъ на капитала, то се отлага за 26 май с. г.

гр. Балчикъ, 7 априлъ 1913 г.

Отъ Управ. Съвѣтъ.

Заводи Сименсъ Шукертъ

КЛОНЪ ЗА БЪЛГАРИЯ.

СОФИЯ ул. „Московска“ № 1. — **ВАРНА** ул. „Панагюрска“ № 1.

Постояни складове за продажба на всѣкакви материали: **ШНУРОВЕ, ЖИЦИ, КАБЕЛИ, ФАСУНГИ, ЕКОНОМИЧЕСКИ КРУШКИ „ТАНТАЛЪ“ и „ВОТАНЪ“** чиличени търби (нешелъ) и принадлѣжности, гумени търби и освѣтителни тѣла.

Динамо-машини, електро-мотори, вентилатори и електрически апарати за **ГОТВЕНИЕ И ОТОПЛЕНИЕ.**

Измѣрвателни инструменти отъ всѣкакъвъ родъ.

Извършва всѣкакви видове електрически инсталации за освѣтление, прѣнасение на енергия и комплектни електрически наредби за индустриални цѣли.

Съвѣти по всѣкакви инсталации изъ областьта на електро-техниката се даватъ въ всѣко врѣме

БЕЗПЛАТНО

Земледѣлски синдикатъ „ЗАЩАТНИКЪ“

ПЛОВДИВЪ

Продава новопристигнали стоки (часть отъ които сѫ произведения на своитѣ членове) на едро и дрѣбно: люцерново сѣме, инкарната детелина, паркова трева, цвѣтни сѣмена, бубено сѣме, дипъ (противъ краста и други паразити по животни и растения), рафия, синъ камъкъ, въжета, трици, вълна, червенъ пиперъ, соль, газъ, захъръ, пчеларски уреди, земледѣлски сѣчива, орѫдия, машини и пр.

Управитель: Д. Пектовъ.

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВ. БАНКА

Banque Bulgare de Commerce

АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО

Капиталъ напълно внесенъ лв. зл. 5,000,000
Резерви образувани „ „ 1,001,000

Централа въ РУСЕ, Клонове: СОФИЯ, ВАРНА, БУРГАСЪ, ГАБРОВО и СИЛИСТРА.
Кореспонденти въ всичкитѣ градове въ България и странство

— Извършва всички банкови операции. —

Приема суми безъ срокъ въ текуща смѣтка съ 5% год. лихва
Суми съ срокъ се приематъ по споразумение.
Купува и продава цѣнни книжа и чекове.
Издава акредитивни писма за странство и пр.

Банката прави улеснения по операциитѣ съ цѣнни книжа, приема мѣсечни изплащания на купени отъ нея книжа, дава безплатни свѣдения по разнитѣ книжа, прави аванси срѣщу цѣнни книжа и пр.

Банката се занимава съ покупка и продажба на зърнени храни, вагонджилъкъ.

Телегр. адресъ: „Търгбанкъ“ Bulcombank.

Русскій Торговый Музей — Софія.

Извѣстява за знание и [illegible] учрежденія, търговци, индустриялци, фабриканти, [illegible] ко-перціи, дружества и пр., че съ знанието на Русското Императорско Министерство на Търговията и Промишленостьта и Главното управление на Землеустройството и Земледѣлието, отъ 1 и юли т. г. отвори своитѣ дѣйствия.

Музея прѣдставлява много крупни русски фабрики и заводи, като доставлява по поржчки, при най-изгодни условия, всѣкакви стоки отъ русско производство, за качеството на които винаги гарантира.

За наврѣменното доставяне на поржчкитѣ, Музея открива въ **Москва и Одеса** свои клонове, а за приемане на поржчки отъ провинциалнитѣ търговци въ България, изпраща по всичкитѣ градове въ царството свои пѫтуващи агенти, а така сѫщо и изнася всѣкакви български стоки за Русия.

Канцеларията на Музея се помѣщава въ ул. „Ботевъ“ № 14, а склада ул. „Искъръ“ № 14.

На запитвания се даватъ веднага най подробни и точни свѣдѣния.

Дружество Братя Нобелъ.

РУСКИ БАТУМСКИ ГАЗЪ ОТЪ СОБСТВЕННИТѢ ИМЪ ИЗВОРИ ВЪ БАКУ.

Газъ въ сандъци и бъчви.

Централа въ София.

„БЪЛГАРИЯ“

I-во Българско застрахователно дружество въ гр. Русе.

Основенъ капиталъ напълно внесенъ лв. златни 1,500,000, който може да бѫде увеличенъ до л. зл. 4,000,000.

Запас. фондъ, разни резерви и вносове л. зл. 16,000,000.

Годишни постѫпления по всички видове застрахования леза златни 14,100,000.

ИЗПЛАТЕНИ ЗАГУБИ

отъ учрѣдяването на д-вото.

по кл. „Пожаръ“	л. зл.	60,000,000
„ „Животъ“	„	1,220,000
„ „Нещ. случаи“	„	780,000
„ „Транспортъ“	„	2,800,000

„БЪЛГАРИЯ“

I-то и най-старо застрахователно д-во въ Царството

приема застрахования съ най-либерални условия и най износни премии:

1. По клона „Пожаръ“

Противъ всички загуби на движими и недвижими имоти, причинени отъ пожаръ, гръмотевица и експлозия.

2. По клона „Животъ“

За животъ, въ случай на смѣрть или прѣживѣване, зестра, капитали, пенсии и пр.

3. По клона „Нещ. случаи“

Противъ всѣкакъвъ видъ нещастни случаи по съвсѣмъ новоизведени комбинации — съ и безъ връщане на прѣмиитѣ. Прѣпоржчватъ се особено нововъведенитѣ.

Популярни застрахования:

За въ случай на смѣрть и прѣживѣване, безъ медицинско прѣглеждане, съ мѣсечни премии отъ 1 левъ нагорѣ.

Проспекти и подробни свѣдѣния даватъ:

Главното управление на дружеството, прѣдставителствата му въ София и Солунъ, пѫтуващитѣ инспектори-аквизитори и агентитѣ му въ всички окржжни и окрилийски градове и въ по важнитѣ селски центрове на Царството, въ Македония и Одринско.

Франко-Българска Ипотекарна Банка

Crédit Foncier Franco-Bulgare.

АКЦИОНЕРНО Д-во. КАПИТАЛЪ 20 МИЛИОНА ЛВ. ЗЛ.

СОФИЯ.

Франко-Българската Ипотекарна Банка отпуща заеми срѣщу ипотека на градски и полски имоти въ цѣлото Царство. Тѣзи заеми могатъ да бѫдатъ краткосрочни до 5 години безъ погашение или дългосрочни отъ 5 до 40 години съ погашение.

Всички заявления за заеми се разглеждатъ и рѣшаватъ въ най-кратъкъ срокъ. УСЛОВИЯ НАЙ-ИЗНОСНИ.

Свѣдения се даватъ безплатно при първо поискване отъ Дирекцията въ София, площадъ Бански № 2 и отъ прѣдставителитѣ ѝ въ провинцията.

ПРѢДСТАВИТЕЛИ ЗА ВАРНА: БАЛКАНСКА БАНКА.
„ „ БАЛЧИКЪ: „ „
„ „ ДОБРИЧЪ: ЖЕЛЪЗЪ АБАДЖИЕВЪ
„ „ ШУМЕНЪ, ПОПОВО, ПРѢСЛАВЪ: ГЕОР. БАЛТАДЖИЕВЪ.

„БЕЗИРЪ“

(Оливъ, варено ленено масло).

ФАБРИКА ЗА РАСТИТЕЛНИ МАСЛА

МЯНКОВЪ, ПЕРЕВЪ & Cie

гр. ВАРНА.

Първа по рода и по модерната си инсталация въ цѣлия Балкански Полуостровъ.

Произвежда Безиръ марка Royal извѣстенъ и константиранъ като единъ отъ най-добритѣ безири.

Прѣвъзходствува всички безири, които се внасятъ отъ странство. Удобренъ за държавни постройки, анализиранъ отъ професоръ при софийския университетъ и удобренъ съ акъ отъ 1 юлий 1910 год. Стане въ растояние на 6 часа, като сама една лѣжица лъскавина на прѣдмета и назазания прѣдметъ не се пукна. Доставлца за нуждитѣ на държавата.

Доставя се при цѣни износни. Въ депоитѣ ни се намѣрва отъ 20—30 хиляди килограма готова стока.

Фабриката ни произвежда сѫщо: сурово ленено масло.

Колзово (рапипово) масло за освѣтление кое при горение не дава никакъвъ димъ.

Поржчкитѣ ставатъ направо до фабриката